

Simson & Co., Suhl i. Thür.

Fabriken für Automobile, Fahrräder, Jagdgewehre, Waffen, Feinmechanische Instrumente

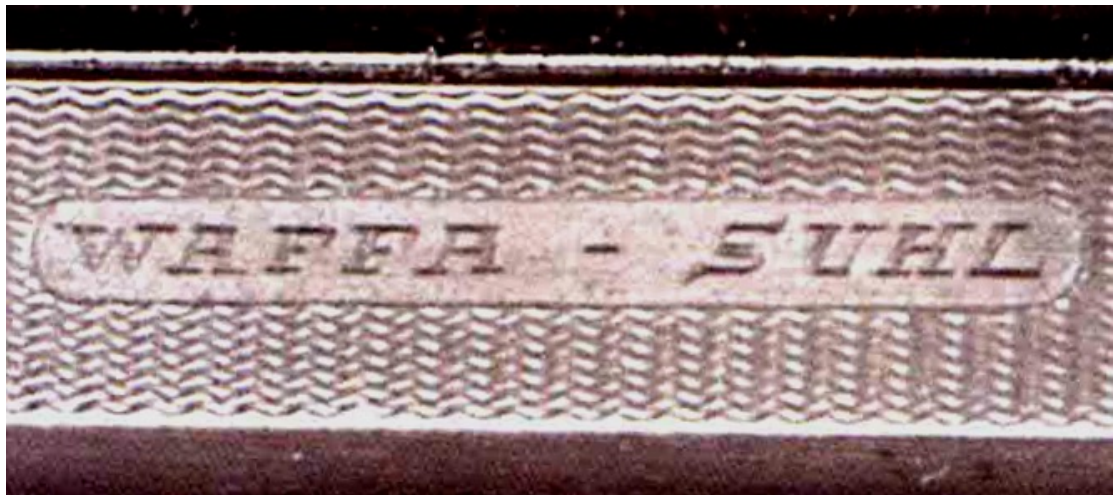
Drahtanschrift: Simsonwerke, Suhl
Fernsprechanchlüsse: Nr. 36, 37, 501, 502
für Buchhaltung Nr. 3

Zweigniederlassung Berlin NW.7, Unter den Linden 75/76
Fernruf für Berlin: Sammelnummer Flora 0117
Drahtanschrift: Simsonwaffen, Berlin

Reichsbank-Girokonto — Postcheck-Konto: Erfurt 6336
Codes: Carlowitz, A-B-C 5. Ausg., Rudolf Mosse, Bentley, Marconi, Galland

Simson & Co

- tysk våbentradition fra Suhl:
- Simson & Co., Waffa, BSW, Gustloff Werke, VEB Fajas og VEB Ernst Thälmann

Af Peter Ravn Lund

Del 1

De fleste danske jægere kender SIMSON SUHL og sådan skriver våbenhandlere i Danmark ofte navnet – som det begreb, det er blevet gennem mindst 100 år som dansk folke-jagtvåben. Danske jægers kendskab til Simson hænger sammen med lavpris-jagtvåben fra DDR-tiden, og den dag i dag kan der i næsten enhver jagtbutik købes velfungerende, brugte jagtvåben i det nederste prissegment med navnet Simson. Gravure og skæfttræ er normalt ikke i topklasse, men funktionen fejler ikke noget. Den solide forarbejdning og håndværksmæssige kunnen i forbindelse med jagtvåbenfabrikation var legendarisk - selv i perioder, hvor råvarekvaliteten i det hedengangne DDR kunne være bedre.

Som nævnt var firmaets navn ikke Simson Suhl, men derimod Simson & Co. Suhl var byens navn – en by, der indtil 2. Verdenskrigs afslutning var det tyske sprogområdes våbencentrum med flere hundrede våbenproducenter: J.P.Sauer & Sohn, Krieghoff, Gebrüder Merkel, Meffert, Funk, Thieme & Schlegelmilch er nogle af de mest kendte. Den største virksomhed af dem alle var dog Simson & Co, der på grund af bl.a. dygtige forretningsdispositioner, topteknologi og attraktive arbejdsforhold med områdets højeste lønninger stormede frem – i perioder til den øvrige våbenbranches store fortrydelse.

Simson & Co beskæftigede sig ikke kun med jagtvåben: året før Henry Ford begyndte med sin T-model, lavede Simson biler i Suhl. Cykler, sværd, bajonetter, våben til militær og politi var også på produktpaletten. Simson & Co havde et udviklingssamarbejde med Zeiss, Krupp og andre højteknologiske virksomheder, der tegnede Tysklands førende industrielle position på verdensmarkedet.

I lighed med mange andre våbenproducenter i Tyskland, gennemgik også Simson & Co dramatiske begivenheder som statsdannelse, verdenskrige, revolutionsforsøg, politiske omvæltninger og op- og nedture, som næsten kan tage pusten fra enhver. For Simson & Co og ejerfamilien bag virksomheden var der desuden en særlig detalje, der skulle få afgørende betydning: familien var jødisk og derfor skydeskive for det nazistiske Tysklands fanatiske modvilje.

Baggrund som kreaturhandlere

Familiens erhvervsbaggrund omfattede bedstefaderen, Liebmann Simsons kreaturhandel og faderen, Simson Lippmanns handel med manufakturvarer. Sidstnævnte efterlod sig en formue på over 11.000 Reichsthaler til de to sønner Löb og Moses Simson, der i 1850 åbnede en manufakturforretning i Suhl.

1856: skifte til metalforarbejdning og grundlæggelse af firmaet

I løbet af en årrække erhvervede de to brødre andele i ”Alten Stahlhammer” i Heinrichs v. Suhl og nabobyen Hirschbach. I 1856 var ejerandelen vokset til en majoritet på 7/12-dele. I begyndelsen lavede man trækulsstål til videreforarbejdning – i så dårlig kvalitet, at produktionen hurtigt måtte indstilles. Senere blev der lavet bajonetter og sabler samt færdiggjort geværløb og 1856 regnes som året for grundlæggelsen af firmaet. I 1862 registreredes firmaet ”Gebrüder Simson” i Suhls handelsregister. Produktion: bajonetter og ladestokke. Samme år dør Löb Simson og Moses er efterfølgende eneste indehaver.

I Suhl var der dengang 9000 indbyggere og ca. 2000 af dem var beskæftiget med våbenproduktion. Efter en række magre år gik det fremad for Suhl. Først og fremmest fordi Preussen manifesterede sig som en succesrig stat, men også fordi det nye jernbanenet bandt de tyske stater sammen med fordele for handel og fabrikation.

Allerede i 1863 optog Moses Simson en fagmand som partner og geværfabrikken ”Simson & Luck” så dagens lys med våbentechniker Karl Luck i spidsen. Moses Simson købte et hus i Suhl og bajonetfabrikken blev flyttet til Hirschbach. I Suhl skulle der laves komplette militærgeværer og krigene i 1864 mod Danmark, 1866 mod Østrig og 1870/71 mod Frankrig, gav statsordrer til Simson’s nye fabrik. Først og fremmest med at ombygge erobrede, østrigske tændnålsgeværer til bagladesystemer. Bagladegevæerne viste sig at være den egentlige årsag til Preussens succes i disse krige og i de efterfølgende år fik Simson ordrer fra Holland, Italien og Rusland. Samme år købte Simson den sidste del af ”Alten Stahlhammer” i Heinrichs og denne virksomhed blev udbygget. I 1868 døde Moses Simson - den anden af grundlæggerne - og hans enke Luise videreførte firmaet sammen med Karl Luck. Luise og Moses Simsons to ældste sønner, købmændene Moses og Gerson deltog herefter i firmaets drift og især Gerson Simsons forretningstalent kom til at præge fremtiden for firmaet.

Infanterigevær M71 til hele den nye tyske hær gav statsordrer til det unge firma

I Suhl stod våbenindustrien for 150.000 af de nye Mauser-geværer mellem 1872 og 1876. Også Simson fik sin del af dem. I lighed med den øvrige våbenindustri i Suhl skete det i skarp konkurrence med de statslige våbenfabrikker i Danzig, Amberg, Spandau og Erfurt, som løb med den største del. Denne kendsgerning medførte iøvrigt at Suhls våbenindustri revurderede sine muligheder og fremover lagde mere vægt på at fremstille jagtgeværer, skiveskydningsrifler og luksusvåben. Den fagmæssige ekspertise i området med århundreders våbenerfaring, gravureekspertise og veludviklet teknologi gjorde områdets muligheder for at hævde sig i dette produktionssegment særdeles gode. Hos Simson investerede man i dampkraft som afløser for den ustabile vandkraft, -dette understregede virksomhedens nye position blandt de større aktører i våbenbranchen. Hos Simson & Luck markerede året 1880 virksomhedens indtræden på jagtgeværmarkedet.

Simsons "Musterbuch für Handfeuerwaffen" giver et indblik i omfanget af den nye produktion

I 1884 udtræder Karl Luck af firma Simson & Luck. Firmanavnet ændredes dog først i 1899 til ”Simson & Co”. Allerede i 1887 flyttede geværfabrikationen i Suhl til Heinrichs i Suhl’s udkant, hvor nye fabrikslokaler, lager, kontorer m.m. blev taget i brug. Bajonet- og sabelproduktionen forblev dog i Suhl helt op til 1. Verdenskrig. Firmaet var konstant på udkig efter nye produktionsmuligheder og kunne træde til, når andre virksomheder havde kortvarige leveringsproblemer. En moderne

maskinpark med avanceret og flexibel produktion var forudsætningen herfor. Strategien med topmoderne teknologi førte i 1893 til et samarbejde med Zeiss i Jena og Görz-Werke, Berlin. Sammen udviklede de præcisionssigteudstyr til artilleriskydning, hvor hovedaftageren var Krupp i Essen.

Simson "Clinometer" artilleri sigtemiddel til præcisionsskydning med kanoner

Ordrede forhold, de højeste lønninger og en sygekasseordning for alle

Tyskland var det første land i verden, der indførte sociale ordninger. Hos Simson havde man allerede i 1892-93 ordnede forhold omkring arbejdstid, pauser, fridage og en obligatorisk sygekasseordning for alle. Desuden betalte Simson de højeste lønninger i hele Suhl-området – til gengæld fik firmaet de bedst uddannede ansat som dygtig, stabil arbejdskraft.

Topteknologi og nye forretningsområder

Simson indførte obligatorisk materialeprøvning i et nyt in-house teknisk-videnskabeligt laboratorium samtidig med, at Suhl fik sin statslige prøveanstalt for godkendelse af skydevåben. I 1896 gik man i gang med at fremstille komplette cykler, - noget, som man i en årrække forinden havde fremstillet dele til. Forudsætningen var en firmaopbygning med stanseværk, valseværk, støberier og

hærderi, der muliggjorde, at Simson i løbet af en årrække blev Tysklands største cykelproducent. Et salgskontor i Berlin indrettedes i 1899 -formentlig for at kunne pleje forretningsforbindelser til hæren og til udenlandske repræsentationer i hovedstaden. I starten var adressen Mohrenstrasse 6 – fra 1925 den fornemme adresse Unter den Linden 75/76.

I modsætning til de fleste Suhl-firmaer, opretholdt Simson en produktion af blankvåben i alle afskygninger: sabler, bajonetter, dolke og specielle jagtrekvisitter som hirschfångere, saufeder m.m. I 1903 gav dette bonus, idet den tyrkiske hær afgav en kæmpeordre, som i flere år udnyttede hele afdelingens kapacitet. Tyrkiske officerer indkvarteredes i bydelen Heinrichs for at overvåge produktionen. Det må være gået godt: i 1907 bestilte Tyrkiet hele 750.000 visirer til militærrifler!

Jahr	Simson & Co	J. P. Sauer & Sohn	C. G. Haenel
1856-1858	20	264	155
1877-1880	200	205	131
1890	272	794	797
1893	400	512	188
1901	900	475	194
1907	1.252	517	495
1913	2.023	478	380
1917	5.000	1.200	1.150

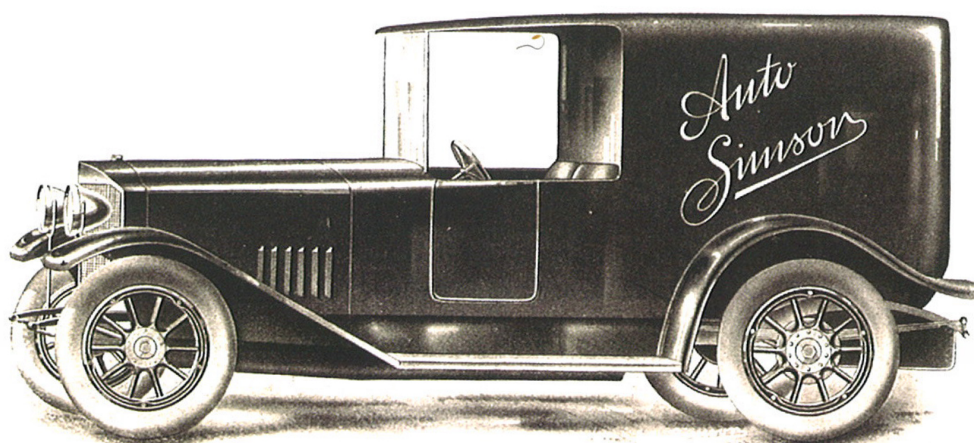
I disse år løb Simson & Co fra alle andre i Suhl. De største aktører foruden Simson var Haenel og Sauer. Tabellen her illustrerer forskydningerne i medarbejderantallet gennem årene op til 1. Verdenskrig:

Gerson Simson, der nu har over 1200 mand beskæftiget, dør i 1904

Under Gerson Simsons ledelse var Simson & Co blevet Suhl-områdets største virksomhed. Enken, Jeanette Simson, videregav ved hans død ledelsen til de fire sønner, som hver især havde fået en målrettet uddannelse, der gjorde dem klar til opgaven: den ældste, Max, overtog forretningerne i Berlin. Leonhard blev prokurist og adm. direktør. Arthur blev som ingeniør firmaets tekniske direktør. Julius var under uddannelse som jurist og indtrådte senere i ledelsen i Berlin, - han blev på sigt koncernchef. Enken styrede familieanliggender og var bl.a. med i ”Simson-Stiftung”, der uddelte fattighjælp samt gav stipendier til begavede realskoleelever i Suhl. Hendes indgriben medførte bl.a., at familiens sociale status blev sat i relief: omkring 1910 planlagde familien at flytte til en velbeliggende og attraktiv grund med udsigt over byen. Bystyret slog sig i tøjret -ville ikke sælge og blev truet med, at Simson & Co kunne flytte til nabobyen Zella-Mehlis, der som våbenby nr. 2 altid havde ligget i direkte konkurrence med Suhl. Det afgjorde sagen og den flotte Simson-villa blev bygget i 1911 og indviet i 1912 med deltagelse af mange internationale gæster.

Simson-Villa med hele 953 m2 beboelse, tegnet af en af tidens førende arkitekter Hermann Muthesius, Berlin. Hele herligheden kunne købes i 2014 for 200.000 EURO.

Simson Motorwagen Typ "D", som kunne leveres fra 1913 til 1918 som åben 4- sædet vogn, rejselimousine, varevogn, lastvogn og under krigen sanitetsvogn. Ydelse: 45 HK med en motor på 3,6 l. Tophastighed 95 km/t

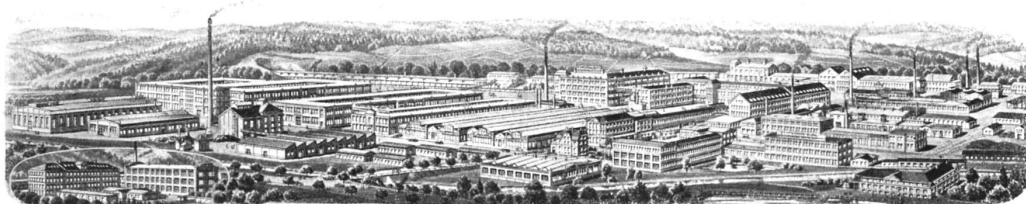
Bilproduktion var det nyeste og Simson-familien var naturligvis med hvor det foregik..

En falleret møbelfabrik i Suhl blev købt på tvangsauktion og Simsons "Fahrzeugfabrik" indrettedes der i 1908. Udviklingsarbejdet foregik dels på motorer, dels på karosserier med to pionerer i biludvikling, ingeniørerne Paul Henze og Fritz Hattler. 4-cylindrede SIMSON-motorer af A-typen i 1,5 – 1,6 – 2,6 og senere 3,6 liter produceredes in-house hos Simson og i 1911 var den første model med 12 HK klar. Type B – C og D modeller fulgte hurtigt efter og tophastigheden gik op fra 55 km/t til 95 km/t. Der eksporteredes biler til Rusland, Norge, Sverige og Spanien og medarbejderstaben nåede nye højder: mellem 1910 og 1914 beskæftigede det succesrige firma ca. 1500 medarbejdere.

Den store Simson-familie

Simson-annonce fra 1920'erne: fabriksanlægget i Suhl dominerede hele området:

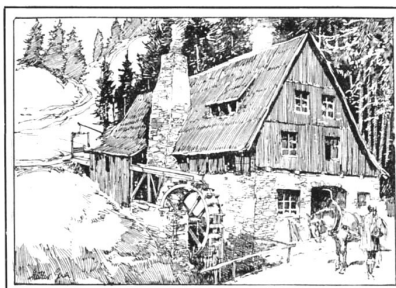
SIMSON & Co., SUHL i. THÜR.

Fabriken für Automobile, Fahrräder, Jagdgewehre, Waffen
feinmechanische Instrumente, Kleinmaschinen

Zweigniederlassung: Berlin NW 7, Unter den Linden 75/76
Fernruf für Berlin: Amt Merkur 7723/24 / Drahtanschrift: Simsonwaffen Berlin

Drahtanschrift für Suhl:
Simsonwerke
Fernsprechan Schlüsse:
Nr. 36, 37, 501, 502
für Buchhaltung Nr. 3

In alter Zeit

Reichsbank-Girokonto
Postscheckkonto: Erfurt 6336
Codes:
Carlowitz, ABC 5. Ausg.
Rudolf Mosse, Bentley,
Marconi, Galland

1914: 1. Verdenskrig og omstilling til ren militærproduktion

Efter nogle måneder var Simson-fabrikkerne klar til skifteholdsproduktion med hele 3500 medarbejdere – for første gang arbejdede der også kvinder på fabrikkerne. Fra 1915 til -17 steg militærproduktionen til det fire-dobbelte med fremstilling af:

- Let maskingevær Model 1908/15 – Maxim MG 08/
- Infanterigevær Mauser Model 98K
- Marinepistol Model 1904
- Tungt maskingevær Model 1915 – Bergmann MG 15

Udover våben blev der lavet felttelegrafudstyr, feltkøkkener, ammunitionsvogne, sanitetsvogne foruden de tidligere udviklede præcisionssigtemidler og i de sidste krigsår en let flakkanon samt flyvemaskinemotorer – Simson var blevet en af de vigtigste våbenfabrikker i hele det tyske kejserrige. Over 25.000 m² ekstra fabriksareal og avancerede tekniske anlæg blev bygget på rekordtid – Simson fabrikkerne stod med topteknologi og en enorm maskinpark, da krigen var tabt i 1918 og al krigsproduktion blev indstillet. Arbejdsløshed bredte sig i hele Tyskland – forsøg på revolution gav uro og usikkerhed oveni den tabte krigs forudsigelige problemer med ødelagt infrastruktur, massearbejdsløshed, manglende købekraft og senere hyperinflation, der på det nærmeste bragte landet på afgrundens rand. De nødlidende arbejderfamilier i lokalområdet fik i øvrigt en donation på 1 mio. Mark af den betydelige fortjeneste, som Simson fabrikkerne havde haft i løbet af krigen. I Suhl var der gadekampe med skyderier og regulære revolutionsforsøg efter sovjetrussisk mønster. Det berygtede ”Kapp-Putsch” i 1920 gav i øvrigt Simson & Co anledning til at udskrive en regning til bystyret i Suhl på ikke mindre end 284.000,00 Mark for ”fjernelse af biler, cykler, værktøj, geværer og benzin”.

Efterhånden som de krigstrætte soldater kom hjem igen gik livet videre – nu uden den tyske kejser Wilhelm II. I forbindelse med fredsslutningen blev Tyskland tvunget til at acceptere meget høje skadeserstatninger og en række restriktioner omkring politi og militærvæsen. Versailles-traktaten foreskrev bl.a., at de gængse militærkalibre ikke mere måtte anvendes til civil brug. Det medførte, at den glimrende patron 8x57J på det nærmeste forsvandt. Ydermere kom der omfattende kontrol med våbenproduktion fra sejrherrenes side. Tryk avler som bekendt modtryk: mange nye patronkalibre som 8x60S blev udviklet og den tyske hær fandt senere på et fabriks-mærkningssystem til militærudstyr, som gjorde det endog meget vanskeligt at kontrollere oprindelsen for de udenlandske kontrollanter op igennem 30-erne. Ydermere slog tyskerne sig sammen med det nye Sovjetunionen og afholdt troppemanøvrer og personeluddannelser i det nu kommunistiske Rusland.

Simson er klar på ny: med jagtvåben, biler, cykler, pistoler m.m.

Den kostbare maskinpark på næsten 4000 enheder havde en værdi af 4,3 mio Mark. En del af maskinerne kom i mølposen, men ca. 80% af anlægget kørte videre med nyudviklede biler, motorer og husholdningsartikler bl.a. køleskabe og akkordbetaling til arbejdsstyrken efter nyeste, amerikansk mønster. Simson kunne stå den hårde tid igennem, fordi firmaet kun arbejdede med egne midler – andre i våbenbranchen i Suhl havde lånt til de store udvidelser under krigen og havde en massiv gæld at trækkes med. Hos Simson skulle man derfor ikke spørge om noget: alt var betalt, så hovedopgaven var alene at få ordrer i hus. Det fik man især i 1921, hvor Simson

fabrikkerne på Versailles-sejrsmagternes anvisning fik eneret på fremstilling af håndvåben til det tyske "Reichswehr". Kontrakten omfattede geværer (bl.a. Gewehr 98), maskingeværer, pistoler (bl.a. P08 Luger), maskinpistoler og præcisionssigteudstyr og bragte den store fabrik gennem kriseårene. Den spektakulære kontrakt gav anledning til alle mulige rygter: dels, at en niece til ejerne skulle pleje omgang med en fransk general ved den Internationale Kontrolkommission, dels at fabrikken fik kontrakten som tak for hemmelige leverancer af våben til den franske hær under selve krigen – altså landsforræderi af værste skuffe. Simsons egen forklaring lyder mere fornuftig, især når man ser sagen fra kontrolkommissionens side, som ikke kunne have noget ønske om at gøre livet let for tyskerne: Simson fabrikkerne fik kontrakten, fordi de var den virksomhed i Tyskland, der havde det dårligste udgangspunkt for at løfte opgaven. Dels havde man en stor brand i geværfabrikken i marts 1918, dels havde man ingen erfaring med maskingeværproduktion. Man valgte altså at pege på en kommende leverandør, som sikkert ville få vanskeligheder med en sådan kæmpeordre. Til denne forklaring hører dog, at det tyske Reichswehr havde en smule indflydelse på valget: man kunne vælge mellem to udvalgte firmaer, som selv havde tilbudt sig: Simson i Suhl og Carl Walther i Zella-Mehlis. På trods af muligheden for at byde ind, var ikke et af de øvrige Suhl-baserede firmaer interesserede. Fa. Walther blev iøvrigt fravalgt, fordi der ikke var udvidelsesmuligheder på fabriksarealet. Grunden til den manglende interesse fra andre våbenproducenter var bl.a., at våbenproduktion efter krigen var meget upopulær med frygt for sabotageaktioner. Militæret understøttede fabrikken med 8,5 Millioner Reichsmark til specialmaskiner og –udstyr, maskininstallation og –fundamenter, værktøj, måleudstyr, lokaleudvidelser m.m. Den store ordre gav mange år senere alvorlige vanskeligheder for Simson & Co.

Teknisk direktør Arthur Simson overvåger en brandøvelse på Simson fabrikkerne:

Simson-Jäger Verschluss – et patent fra et andet Suhl-bøssefabrikfirma

På trods af sin dominerende position som Suhl's største virksomhed havde firmaet et meget beskedent antal patenter og mønsterbeskyttelser. Fra 1900-tallets start og indtil 2. Verdenskrig var tyske bøssefabrikere - og især bøssefabrikkerne i Suhl - mestre for et stort antal opfindelser og videreudviklinger af andres opfindelser - primært af de engelske fra 1800-tallet. De mest kendte er nok Ernst Steigleder's over/underkonstruktion fra 1905 samt Kerner's meget vellykkede variant af Anson & Deeley kasselåsen med overliggende aftræksstænger, som giver et perfekt blødt og sprødt aftræk, der aldrig er overgået til dato. Simson fabrikkerne brød i stedet nyt land med videnskabelig materialeafprøvning, mikrofotografi af stål, langtids-test af sliddele på våben og lignende, der kunne løfte Simsons produkter i køberemnernes bevidsthed, men egentlige opfindelser var det småt med. Den vigtigste - som Simson betalte licens for at bruge - var tilmed fra en anden jagtvåbenproducent i Suhl, nemlig Franz Jäger. Det korrekte navn var "Simson-Jäger-Schildzapfen-Verschluss" og forskellen på denne konstruktion og den almindelige måde med låseknaster, der ligger i forlængelse af hinanden er, at her ligger de to låseknaster ved siden af hinanden. Både Jäger's egen fabrik, Simson og en af de bedste belgiske bøssefabrikfirmaer, nemlig Paul Scholberg i Liege, brugte patentet.

**Waffenfabrik
Simson & Co.**

Der „**Simson-Jäger-Verschluss**“ ist von allen neuen Kipplaufverschlüssen der einzige, welcher eine wirkliche Stärkung darstellt, ohne mit Komplikationen oder anderen Nachteilen verbunden zu sein.

Für **Doppelbüchsen** und **Doppelbüchsdrillinge** bildet der „Simson-Jäger-Verschluss“ eine besonders wertvolle Erfindung, weil er die Verwendung **schwerster Ladungen** gestattet, wobei das Normalgewicht der Gewehre nur in wenigen Fällen überschritten wird. Nitroladungen bis 2,9 g bei Kal. 8 mm Mtl. und bis 3,5 g bei Kal. 9,3 mm Mtl., evtl. noch schwerere Ladungen und grössere Kaliber.

Lauf des
„Simson-Jäger-Drillings“

„**Simson-Jäger-Doppelflinten**“ ab M. 155,— in einfacher Ausführung; ab M. 180,— in feiner Ausführung.
Illustrierte Broschüre über „Simson-Jäger-Gewehre“ wird gratis versandt.

Suhl i. Thür. 13813

Für den „Simson-Jäger-Verschluss“ übernehme
wir eine 5-jährige Garantie

Simson-Jäger Verschluss – en bomstærk konstruktion, som var med i Simson's kataloger i 1920-erne.

Komplet program "Waffen-Fabrikken Simson & Co.", 1927

Denne annonce fra 1927 giver et lille indblik i Simson's omfattende produktpalette og tidstypiske markedsføring.

SIMSONWERKE · SUHL

WAFFENFABRIKEN
Simson & Co., Suhl

Telegrammschrift: Simsonwerke Suhl.
Fernsprecher Suhl Nr. 3, 31, 36 und 37.
Zweigniederlassung: BERLIN W 8,
==== Mohrenstrasse 6. =====

Fabrikationszweige:

- Militärgewehre
- Blanke Waffen
- Jagdgewehre
- Automobile
- Fahrräder
- Fahrzeuge
- Artilleriematerial
- Feinmechanische Instrumente
- Flugmotoren.

Ferner: *Gefräste Teile und gedrehte Teile*
aus Stabmaterial und aus im eigenen
Betrieb hergestellten geschmiedeten, ge-
gossenen und gepressten Werkstoffen
==== für alle Industriezweige. =====

Stanz-, Präge- und Ziehteile für alle Industriezweige
Feinmechanische Apparate und
Wissenschaftliche Instrumente, auch in Verbindung mit
Elementen der Optik und der Elektrizität

Haushaltsgeräte und -Maschinen
Landwirtschaftsgeräte und -Maschinen
Klein- und Mittelmaschinen aller Art
Werkzeuge und Werkzeugapparate
Wärmemotoren und deren Elemente
Getriebe-Elemente
Präzisions- Kreis- und Längenteilungen.

Markedsføringen omfattede fotos fra lerdueskydning i Hamburg-Altona med deltagelse af de danske notabiliteter greverne Bernstorff og Ahlefeldt.

Jagtvåben med topteknologi og håndværksmæssig kunnen, som i dag er svært at slå:

Fra 1930/31 eksisterer der to ekstraordinære jagtvåbensæt, som blev leveret til den verdensberømte svenske dyrefotograf og forfatter Bengt Berg. Fredrik Franzén – Skandinaviens specialist i jagtvåben - har haft disse kostbarheder i hænderne og konkluderer, at fremstillingen af så komplicerede våbensæt efter kundens højst ekstraordinære idéer, har krævet topekspertise tillige med topkvalitet i alle fremstillingsdetaller, - noget, som Simson kunne levere på den tid.

Her er en gennemgang af begge sæt – i den oprindelige konfiguration:
Først sættet, der blev lavet til Inger Illum - Berg's danske hustru - datter af grundlæggeren af stormagasinet Illum i København.

Simson dobbeltriffel i kaliber 8x60R Magnum

Vekselsæt 1: Büchsflintepiber i kaliber .360 No.2 + Paradox-løb i kaliber 12

Vekselsæt 2: Haglløb S/S i kaliber 12

- alle i det fine, rusttræge Böhler Antinit stål.

This magnificent Royal tiger was shot in India by Mrs. Bengt Berg with the "BSW" Double-barrelled Rifle Cal. 470, equipped with Zeiss Telescopic Sight.

Øverst: Inger Illum med dobbeltriffel og tiger. Nederst: Side med Bengt Berg-sættet i katalog fra 1930'erne:

Cal. .470 Nitro Express
Special Cartridge for big game

Hammerless Double-barrelled Rifle, System Anson & Deeley
Cal. .470 Nitro Express

Model Bengt Berg

Hammerless Double-barrelled Rifle, System Anson & Deeley, Calibre .470 Nitro Express. Barrels in stainless Böhrer Antinit steel, breech-lock with double hook-locking and strong cross bolt, automatic case ejector, English wide-angle sights, side clips and reinforcement on the breech piece, both triggers constructed as hair-set-triggers, side indicators, safety on the grip of stock, superior English arabesque or game engraving.

The gun is also procurable with interchangeable barrels, with one rifle and one shot barrel, as double barrelled rifle or as double barrelled shotgun. The original model consists of two sister-rifles, with 8 interchangeable pairs of barrels for optional use on **both** stocks.

Det andet sæt, som var Berg's personlige består af:

Simson par-dobbelriffel med ejektorer kaliber .470 NE og .360 No.2

Vekselsæt 1: Büchsflintepiber i kaliber 8x60R Magnum + Paradox-løb i kaliber 12

Vekselsæt 2: Büchsflintepiber i kaliber .470 NE + haglløb kaliber 12 Paradox

Vekselsæt 3: Haglløb s/s i kaliber 12 – 68 cm pibe

Vekselsæt 4: Haglløb s/s i kaliber 12 – 76 cm løb

Vekselsæt 5: Dobbelriffelpiber i kaliber .22 Hornet

Vekselsæt 6: Büchsflintepiber i kaliber .22 Hornet og haglløb kaliber 12

Vekselsæt 7: Haglløb s/s i kaliber 12 – Paradox

- altså hele 9 sæt piber, som alle passer til **begge** basculer. Til overflod er der ejektorer. Historien melder ikke noget om, at de 9 sæt piber på Berg's sæt måske endog passer til Inger Illums sæt, men den tyske kvalitetsproducent har sikkert kunnet lave det, hvis kunden ønskede det.

Hvis læseren ikke lige kan huske, hvad Paradox betegnelsen dækker over: populært sagt er det en rifling i stedet for trangboring i et haglløb, hvilket gør det muligt, at skyde med specielle Paradox-kugler. Holland & Holland tilbyder også i dag en Royal-variant med Paradox-løb beregnet til storvildtjagt.

Simson blev et mål for den voksende nazi-bevægelse mellem 1927 og 1933

Simson-fabrikkerne var i 1927 oppe på en medarbejderstab på 3600 og havde gennemlevet en for Tyskland urolig tid med strejker og politiske manifestationer, - både fra kommunister og nazister. De sidste vandt frem med udnævnelsen af den fanatiske Fritz Sauckel til såkaldt "Gauleiter" i den thüringske afdeling af nazipartiet. I sin avis "Der Nationalsozialist" begyndte Sauckel at antyde uregelmæssigheder i prisberegningen på de store statsordrer. I 1930 fortsatte de samme beskyldninger med "mistænkelig adfærd" fra Simson's side. Denne gang var det Thüringens nye indenrigsminister, den nazistiske Wilhelm Frick, som senere blev Tysklands indenrigsminister fra 1933-43. Det lykkedes den fanatiske Sauckel at blive delstatsindenrigsminister efter Frick og igen kom Simson på dagsordenen: Simson havde overfaktureret militærordrerne og derved brudt monopolaftalen, men det hele afvistes pure af retsvæsenet.

Simson & Co omdannedes i 1930 til et kommanditselskab med Julius Simson sen. og Dr. Julius Simson som kommanditister og Arthur Simson som komplementar. En årsag hertil var, at den ene bror, Leonhard, omkom ved en drukneulykke i 1929. De nye, voldsomme problemer i Tyskland på grund af Wall Street krakket i USA i 1929 slog hårdt igennem: Simson var nede på under 1800 beskæftigede. Erhvervslivet og beskæftigelsen var helt i bund, idet de amerikanske lån, som finansierede opsvinget i Tyskland op til krakket, omgående blev forlangt betalt tilbage. Begivenhederne banede vejen for Hitler og det betød enden på 80 års succesrig forretning for den jødiske Simson-familie.

Ekspropriation af Simson-fabrikkerne og alle familiens værdier i værste nazi-stil

Efter Hitler's udnævnelse til rigskansler den 30. Januar 1933 begyndte et diktatorisk styre med bl.a. jødefjendtligheder og omvæltninger i statsform og retsvæsen, magtovergreb, indskrænkninger i borgerrettigheder, overvågning og angiveri som tidligere var helt fremmed for retsstaten Tyskland. Nok havde man gennem hundrede

år – også under Bismarck – haft fjendtligheder mod jøder og før da også indskrænkninger i denne befolkningsgruppes borgerrettigheder, men det nye med nazisterne var rendyrket, statsunderstøttet forfølgelse, som endte med industrialiseret masse mord. Selvom nazisterne meget hurtigt og effektivt gik i gang med grundlæggende samfundsændringer, som var mindst lige så revolutionære i sine virkemidler som kommunisternes i Rusland 16 år forinden, blev Hitler tiljublet som den mand, der kunne trække Tyskland ud af 10-12 års dødsvand. Man kan i hvert fald rolig sige, at der kom til at ske noget. Arbejdsløsheden forsvandt, tyskernes selvsikkerhed kom tilbage og en udspekuleret propaganda klarede resten. Den tyske retsstat, som havde været et forbillede - også i social henseende - blev godt og grundigt massakreret.

Hos Simson begyndte ulykkerne med det samme: i april 1933 marcherede nazistiske SA-enheder ind på fabriksområdet og hejste hagekorsflag, "Ariseringen" af det indtil nu rent jødiske firma gik i gang med hærens, Preussen's og den thüringske landsregerings billigelse - et skrækindjagende eksempel på, hvor magtfuldkomne nazisterne var blevet på utrolig kort tid.

Juridisk skete det med et konstrueret retsindgreb, der udelukkede de retmæssige ejere og indsatte en nazistisk administrator. I første omgang beholdt Simson-familien sine værdier. Værdien af fabrikken blev anslået til 20-25 millioner RM – 4500 maskiner tegnede sig alene for 9 millioner RM. Årsomsætning var på godt 10 mill. RM, hvoraf den militære våbenproduktion udgjorde over 7 mill. RM. Flere hjalp med til at underminere Simsons stilling: sammenslutningen af våbenfabrikanter i Zella-Mehlis med fa. Walther i spidsen forlangte i et brev direkte til rigskansler Hitler, at Simson's monopol blev ophævet. Den tyske industribaron Friedrich Flick fik tilbudt virksomheden for 8-9 millioner RM, men afslog handelen. 1. februar 1934 blev kommanditselskabet "Berlin-Suhler Waffen- und Fahrzeugwerke Simson & Co" grundlagt. Firmaet blev i en periode kaldt "Waffa" – hvilket kan ses som produkt navn på jagtvåben fra den tid. Efterfølgende blev forkortelsen BSW anvendt. Familien var kommanditister med et indskud på 3 mio. RM gennem familiens "Simson & Co. Verwaltungsgesellschaft, Berlin". Et nyt firma "Berlin-Suhler Beteiligungs-GmbH, Berlin" var komplementar med 500.000 RM, som straks blev overdraget til en Dr. Herbert Hoffmann, som var medlem af nazipartiet. Som ny fabriksdirektør blev Karl Beckurts - senere generaldirektør for Gustloff-Werke - udpeget. Familiens rolle i Suhl var hermed udspillet. Det nye kommanditselskabs reelle kapital var på 50.000 RM, hvilket slet ikke var tilstrækkelig til at fortsætte driften, men det klarede man på bedragerisk vis med en forpagtningskontrakt, der i praksis brugte Simson-familiens penge. Automobilproduktionen afvikledes lynhurtigt og al kraft blev sat ind på oprustning. Til tyskernes ros må man sige, at der var retsskafne folk i lokalområdet, der ikke tog del i begivenhederne: BSW blev i folkemunde til "Bis Simson Wiederkommt" - altså et håb om en tilbagevenden til normale tider.

Wafia - Kleinkalibergewehre
besitzen folgende Merkmale:

Erstklassiges Material.
Beste Verarbeitung.
Hervorragende Schußleistung.
Laut aus Krupp-Stahl;
durch spanloses Ziehverfahren Material im Lauf-
innern verdichtet, daher geringer Verschleiß.

Unübertroffen preiswerte Modelle!

Berlin-Suhler Waffen- und Fahrzeugwerke
Simson & Co.
Suhl in Thüringen

Zu beziehen durch Büchsenmacher u. Waffenhandlungen. Drucksachen kostenlos.

Annonce fra 1935, hvor alle firmanavne er i spil

I 1935 sørgede Fritz Sauckel for det endelige nederlag for familien Simson: endnu en undersøgelse gennemført af Deutsche Revisions- und Treuhand-Aktiengesellschaft førte til, at der var påståede uregelmæssigheder, som straks blev lagt ud som "jøden Simson's bedrageri over for det tyske rige". Forelagt et erstatningskrav på 9,75 mill. RM overgav familien den 17. marts alle deres midler, ejerskab til fabrikken m.m. til det "nationalsocialistiske folkefællesskab" –bemærk ligheden i ord til kommunisternes forklaringsverden. Det hele skete uden et formelt retsgrundlag, men med brug af alle strafretslige, politimæssige og politiske værktøjer, som styret disponerede over. Arthur Simson og hans nevø Ewald Mayer havde siden april siddet i fængsel i Berlin – førstnævnte blev løsladt ved overdragelsen, Mayer først i januar 1936 mod kaution på RM 100.000,-. Den 9. februar flygtede begge med deres familie over Schweiz til USA, og navnet Simson blev streget af firmabetegnelsen.

---O---

Simson & Co.

-tysk våbentradition fra Suhl – Del 2

BSW og Gustloff Werke 1935 til 1945

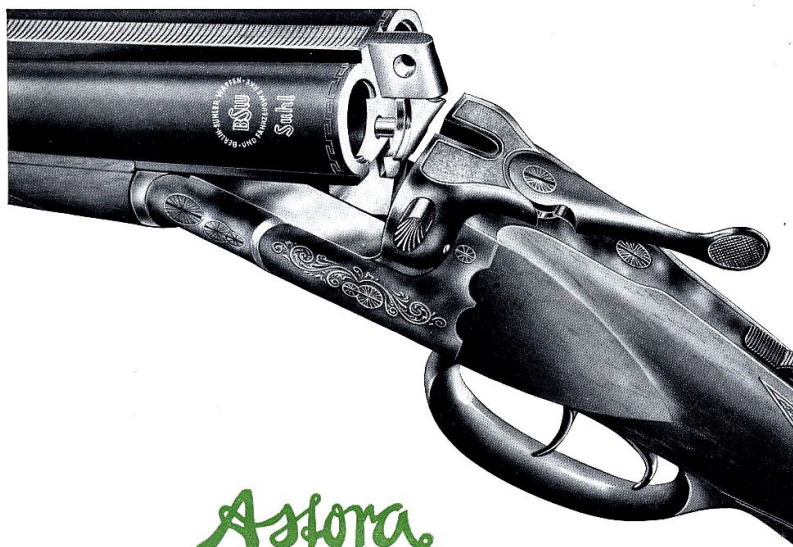
Sovjetisk besættelse: SAG Awtowelo og VEB Fahrzeug- und Gerätewerk Simson Suhl

FAJAS VEB Fahrzeug- und Jagdwaffenwerk Ernst Thälmann Suhl

Murens fald: Suhler Fahrzeugwerk og afslutning på en virksomheds skæbnehistorie

Del 2

Fra 1935 til 1939 var firmanavnet Berlin-Suhler Waffen- und Fahrzeugwerke G.m.b.H. – Simson navnet var pist væk! Fabrikken blev udset til at være centrum for fremstilling af infanterivåben, og for at sikre arbejdskraft i Suhl-området gik Sauckel i gang med at bygge et stort antal arbejderboliger - omkring 100 huse i alt. Ved siden af militærets produktionsinteresser var der plads til udvikling og produktion af cykler, køleskabe og barnevogne som tidligere samt en lille motorcykel "BSW Modell 100" med en 98 cm³ Sachs-motor. Efter et par år var over 5000 af disse solide, små køretøjer i drift. Jagtvåbenfremstillingen fortsatte også. Med næsten de samme

Asstora

Hammerless Double Barrel Gun System Anson & Deeley

Supplied in 12, 16 and 20 bore

Model 35

Hammerless Double Barrel Gun, system Anson & Deeley. Action with double bolt and cross bolt. Barrels of Krupp steel or other brand of equal quality. Breech casing with special bow cutting, double safety of the sear type, locking at the same time triggers, cocking indicator pins, indicating at any time whether there is a cartridge in the barrel or not. Stock of good walnut wood with chequered grip and fore-part. Right barrel: half choke, left barrel: full choke. Suitable arabesque engraving. Parts hardened in colours or also jet black burnished, trigger guard in steel or imitation horn.

Model 35 E with ejector. Hammerless Double Barrel Gun with divided ejector (system Holland-Holland), otherwise as above.

Above models can also be supplied with barrels of

SPECIAL - GEWEHR - LAUF - STAHL **FRIED. KRUPP A.G.** for which an extra charge will be made. **ESSEN**

produktfeatures som i tidligere Simson-kataloger, kommer der BSW-kataloger på gaden. Her et uddrag af et engelsk katalog:

Model 35 Astora, hammerless s/s med Anson & Deeley system, Greener bolt, løb af Krupp Gewehrstahl. I kaliber 12, 16 og 20 – og mulighed for ejektorer efter ønske i Model 35E samt upgraded som Model 35F og FE med sideclips, scroll-gravering, bedre skæfttræ og højklasse-finish overalt. Modellen kunne fås med BF-vekselløb i både tyske og amerikanske kalibre

Firmaet havde et usædvanligt stort modeludvalg i flugtskydningsbøsser: her en sidelåsmode i det øverste udstyrsegment:

Pigeon Gun with Side Locks

Model Monte Carlo

Hand made system. Barrels of refined alloy steel. (Böhler-Antinit, Poldi-Antikorro or Krupp's Special "3 circle"brand). Action with double bolt and cross bolt or Purdey grip. Hinged front trigger. Automatic divided ejector. Stock of finest veined wood. English stock or with pistol grip and cheek piece. English game engraving in exquisite artistic style. Lockwork gilded. Weight of 12 bore approximately 7½ lbs.

JAGD-UND-SPORT GEWEHRE

UNÜBERTROFFEN IN ARBEIT U. SCHUSSLEISTUNG

BSW deltog i den internationale jagtudstilling i Berlin i 1937, hvor alle fra hele Europa præsenterede dels landenes jagtmuligheder, dels deres jagtvåbenindustri.

BSW udstillede repeterriffel Modell 436 i kal. 7x64, Bockbüchsflinte i kal. 16 + 8 x 57 JR med vekselløb, Doppelbüchse Modell 113E i kal. 9,3 x 74R, Bockdoppelflinte Modell 327E i kal. 12, Bocktaubenflinte Modell 48E i kal. 12, Doppelflinte Modell Astoria 35E i kal. 12, Seitenschlossflinte Modell 75E i kal. 16, Taubenflinte "Monte Carlo" i kal. 12, en enkeltløbet Taubenflinte Modell U.S.A. i kal. 12, BSW-Präzisionskarabiner i kal. .22L, Kleinkaliber-Sportbüchse og Kleinkaliber-Meisterbüchse – begge i .22L.

Den internationale jagtudstilling blev gennemført med deltagelse af alle lande i Europa. Også Danmark var med. Her ses daværende kronprinsesse Ingrid og kronprins Frederik sammen med reichsmarschal Hermann Göring til en operaforestilling ved udstillingens åbning.

Fabrikken beskæftigede i 1936 4480 medarbejdere og årsomsætningen var 17,8 mio RM med 14 mio RM militærudstyr, deriblandt maskingevær MG 13 og MG 34 samt affutage for Flak 30 (Flugabwehrkanone 30) og desuden patronbælter. Den 3. Juli 1937 blev virksomheden udmærket med udnævnelse til nationalsocialistisk mønstervirksomhed og over 100.000 m² grundareal blev tilkøbt til nybygninger. Året før var Sauckel igen på færde: et moderne industrikonglomerat blev samlet under paraplyen "Wilhelm-Gustloff-Stiftung".

"Wilhelm Gustloff" kender de fleste nok som det skib, hvis torpedering i Østersøen i januar 1945 forårsagede et tab af menneskeliv på 9400 – den største ulykke til søs nogensinde. Personen Gustloff var schweizisk nationalsocialist, der blev myrdet af en jøde og derfor løftet op til helte- og martyrstatus i Tyskland.

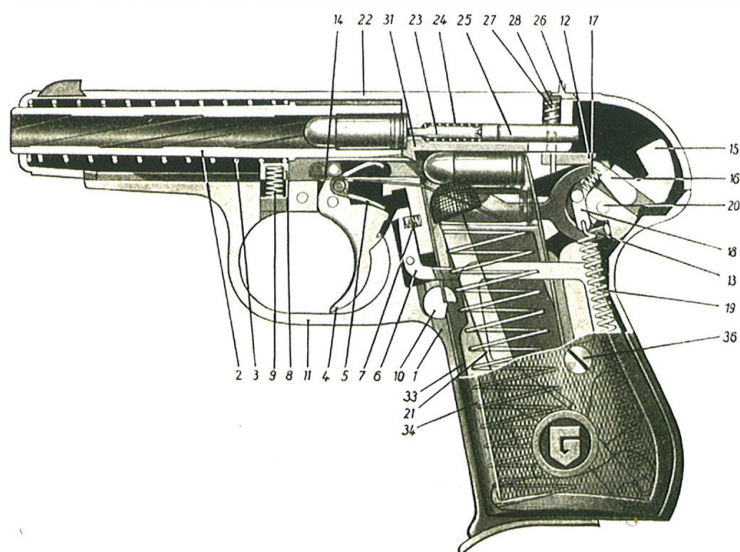
I den nye Gustloff-Stiftung samlede Fritz Sauckel - foruden repræsentationskontorerne i Berlin - en række industrivirksomheder, bl.a.: BSW Berlin-Suhler-Waffen- und Fahrzeugwerke, Suhl

Fritz-Sauckel-Werk, Weimar (vogn- og maskinfabrik)

Heymer & Pilz AG, Meuselwitz (jernstøberi, udstyr for bjergværksdrift og værktøjsfabrik)

Efter annekteringen af Østrig blev patronfabrikken "Otto Eberhardt - Zündhütchen und Metallwarenfabrik Hirtenberg" overtaget. Denne fabrik beskæftigede alene 3500 ansatte med en årsomsætning på 20 mio RM. Senere kom der flere virksomheder til, så samlet set var industrigruppen en af de største i Tyskland. 1939 blev BSW-navnet ændret til "Gustloff Werke – Waffenwerk Suhl". Antal ansatte var vokset til ca. 6000, som arbejdede i skiftehold. I slutningen af 1940 etableredes der et forsknings- og udviklingsselskab Ventimotor G.m.b.H. i Weimar. Dette firma skulle udvikle decentrale vindkraftanlæg. Fra 1943 havde man en våben- og værktøjsfabrik i nærheden af koncentrationslejren Buchenwald v. Weimar – 2300 KZ-fanger arbejdede her. I 1944 kom AGO Flugzeugwerke og Stahlwerk Mark AG i henholdsvis Oschersleben og Wengern til, og datterselskabet "Flugzeugwerk REIMAHG (Reichsmarschall Hermann Göring) i Kahla, blev grundlagt – alt sammen i et frygtindgydende tempo, som var karakteristisk for hele den nationalsocialistiske bevægelse. I betragtning af Tysklands massive tilbagegang på alle fronter fra 1943, er det ubegribeligt, at den energiske rustningsminister Albert Speer kunne få militær våbenproduktion til at stige måned efter måned indtil april 1945.

Gustloff pistolen, som på grund af 2.verdenskrigs udbrud ikke kom i produktion. En gennemtænkt konstruktion, der kun bestod af 37 enkeltd dele, hvor en Walther PP har 51 og en Sauer P38 hele 55 enkeltd dele.

Teilverzeichnis

1 Griffstück	14 Feder z. Abzugstange	26 Visier
2 Lauf	15 Hahn	27 Haltebolzen f. Visier
2α Stift z. Laufbefestigung	16 Rastklinke	28 Feder f. Haltebolzen
3 Schließfeder	17 Feder z. Rastklinke	29 Auszieher
4 Abzug	17α Stift f. Rastklinke	30 Druckstift f. Auszieher
5 Feder z. Abzug	18 Federglied	30α Feder f. Auszieher
5α Stift z. Abzug	19 Hahnfeder	31 Kammerfang
6 Sperrklinke	20 Hahnbolzen	32 Feder f. Kammerfang
7 Feder z. Sperrklinke	21 Federspanner, vollst.	33 Magazin vollst.
8 Anschlagstück	21α Einsatzplatte	33α Magazingehäuse
9 Feder z. Anschlagstück	21b Spannhebel	33b Zubringer
10 Magazinsperre	21c Gelenkplatte	33c Magazinfeder
10α Feder z. Magazinsperre	21d Spannplatte	33d Magazinboden
11 Abzugbügel	21e 4 Niete f. Einsatzplatte	34 Linke Grifschale
11α 2 Stifte f. Abzugbügel	21f Spannstift	35 Rechte Grifschale
12 Stemmplatte	22 Verschuß	36 Zylinderschraube f. Grifschalenbefestigung
12α Stift f. Stemmplatte	23 Schlagbolzen	37 Mutter f. Grifschalenbefestigung
13 Abzugstange	24 Feder z. Schlagbolzen	
13α Bolzen f. Abzugstange	25 Schlagstück	

Doppelbüchsrilling – gave fra Gustloff-Stiftung til Hermann Göring i 1938. Exeptionel høj kvalitet i alle detaljer. Kaliber 2 x 9,3 x 74R + 12/70. Kersten lukke, fuldgraverede sidelåse, Greener-sikring på venstre side, ejektorer på riffelløbene, fransk snelle på begge aftrækkere. Suhler Einhack-kikkertmontage til Zeiss Zielmar og Zielvier – det hele samlet i læderkuffert. Dette er et eksempel i tysk våbenkunst på sin absolutte top.

Det tyske sammenbrud i april/maj 1945 kom til Suhl den 3. april 1945 med amerikanske tropper, som fandt byen uskadt og i fuld produktion: maskingeværer, panserværnsskyts, raketkastere, håndvåben og tilhørende ammunition stod klar til afgang på fabriksarealerne. Den amerikanske militærkommando besatte virksomheden tillige med alle de øvrige våbenfabrikker i Suhl. Gustloff-Werke's topledelse blev sat under arrest. Det var generaldirektør Werner Heynen, chefkonstruktør Ewald Dähn, dr. ing. Gründler - chef for den videnskabelige afdeling og overingeniør Pohl fra ballistisk afdeling. Samtidig gik omfattende plyndringer i gang: først og fremmest blev al løsøre ødelagt og smidt ud af vinduerne – al arbejde gik i stå og alt af værdi blev fjernet: de nyeste konstruktionstegninger, våben prototyper, videnskabeligt måleudstyr, alle færdige jagtvåben, omkring 150 skrive- og regnemaskiner, kamera og fotoudstyr fra forsøgsskydebaner, en oscillograf, et storkøkkenanlæg m.m. En del af anlægget blev ødelagt, sprængt i luften eller brændt af.

Efter 3 måneder kom russerne – ganske som aftalt på Jalta-konferencen i februar 1945 – og det tidligere Gustloff-Werke blev straks sat under kontrol af SMAD -den sovjetrussiske militæradministration i Tyskland. På den lange liste af virksomheder, der skulle demonteres og sendes til Sovjet, var de fleste af Suhl's våbenfabrikker, herunder også Gustloff-Werke. Alle de mest moderne maskiner blev sendt med tog til Sovjet – virksomhedens snedkeri lavede hele 4.200 kæmpe-trækasser til formålet af træ fra to fyldte jernbanewaggoner . Demontagen strakte sig over mange måneder og det anslåes, at værdien af de fjernede maskiner alene fra denne fabrik beløb sig til mere end 20 mill. RM.

Den nye ledelse med kommunistisk kommandostruktur og fire-års planer lignede den nationalsocialistiske til forveksling: også før krigen ville magthaverne i Tyskland bestemme, hvad der skulle produceres og det blev bare værre og værre efterhånden som problemerne tårnede sig op i krigens sidste år. Forskellen lå i nazisternes forståelse af, at det bedst kunne betale sig for dem at lade virksomhedsejerne - for en tid - beholde deres fabrikker, blot magthaverne kunne bestemme, hvad der var til statens bedste. Den erkendelse gik aldrig op for kommunisterne, hvor ejerskabet i sig selv skulle føre til velstand og lykke for alle.

For en række tyske våbenspecialister fra Suhl, blev mødet med russerne fatalt: Karl Barnitzke, Oscar Schink, Oskar Baltholz og konstruktions-geniet Hugo Schmeisser blev alle sendt til Iszhewsk i Sibirien som "specialmaskin-konstruktører" og Schmeisser kom først hjem igen i 1952. Det var Schmeisser, der sammen med de øvrige tyske specialister udviklede AK-47 Kalashnikov-stormgeværet ud fra det tyske Sturmgewehr-44. Kalashnikov-geværet er verdens mest anvendte våbenkonstruktion overhovedet og overgår endog Paul Mauser's opfindelser. Enhver officiel indrømmelse af Schmeisser's indsats er stadig no-go i Rusland.

Sådan så fabriksområdet ud efter sprængningerne af de militære fremstillingsanlæg. Alle nazisternes produktionsbygninger fra 1938 og fremefter blev jævnet med jorden.

Fra 1. august 1945 blev der af blot 284 tilbageblevne medarbejdere lavet stegepander, hakker, værktøj og ganske få haglbøsser. Kuglevåben var omgående blevet forbudt over hele Tyskland. Fra september kom der arbejde fra den sovjetiske militæradministration: autodele, hestesko og jagtgeværer til en samlet værdi på 1,2 mill. RM. De næste år blev alt, hvad russerne fik leveret, betragtet som krigsskadeserstatning. Militære befalinger talte om af-nazificering, forfølgelse af krigsforbrydere, afvikling af monopolkapitalistiske sammenslutninger tillige med deres kapitalkoncentrationer. I den sovjetiske besættelseszone gik russerne i gang og planlagde fire-årsplaner for fabrikken med 25.000 cykler, 9.000 jagtgeværer, 6.000 barnevogne, 9.000 boremaskiner m.m. I 1946 blev det til 7.728 færdiggjorte jagtvåben fra fabrikken.

Året efter overgik ejerskabet til USSR som tysk krigsskadeserstatning og firmaets nye navn blev: "Suhler Fahrradfabrik der sowjetischen staatlichen Aktiengesellschaft "Awtowelo" Werk Simson & Co". I årene herefter blev jagtbøsserne fra Simson mærket **Simson Awtowelo** og disse våben er i førkrigs kvalitet med en topforarbejdning, der er bemærkelsesværdig - tiden taget i betragtning. Man sagde, at de tyske våbenmekanikere tog sig god tid med tilpasningen, da de russiske opsynsmænd ikke havde begreb skabt om jagtvåbenfremstilling. I 1947 leverede fabrikken 12.650 jagtgeværer. Iøvrigt gik 150 lærlinge i gang med deres uddannelse i 1948, så hverdagen kom stille og roligt tilbage. Fagskolen var Simsons egen og firmaets ansatte sørgede for et højt fagligt niveau, der efterhånden blev anset for at være et af de bedste i hele Thüringen. Jagtgeværproduktion i 1948 og -49 steg til henholdsvis 15.000 og 18.300 stk. Firmabørnehaven og Simson-fodboldklubben kom i gang, ligesom en ny motorcykel på basis af en BMW-model gik i serieproduktion med 46.000 stk. i 1948 og 51.300 stk. i 1949. Det sidste betød, at firmaet i 1950 kunne præsentere motorcyklen AWO 425, jagtgeværer og barnevogne på den internationale Leipziger-Messe. Genopbygningen gik dog langsom: Sovjet afviste, at deres del af Tyskland kunne modtage Marschall-hjælp fra USA, hvilket den vestlige del jo gjorde med meget gode resultater til følge. Krigsskadeserstatningerne til Sovjetunionen var i starten 100% af det producerede, men allerede i 1949 gik kun 147 ud af de 18.300 jagtgeværer til Sovjet. I 1950 fremstillede man 22.568 jagtgeværer og der var nu 2.670 ansatte, heraf 310 lærlinge.

Den 1. maj 1952 overdrog USSR en lang række russisk ejede virksomheder bl.a. Simson til DDR-staten. Den 5. juni hed fabrikken "VEB Fahrrad- und Gerätewerk Simson Suhl" - en måned efter blev navnet ændret igen, igen. Nu var det: VEB MEWA Fahrzeug- und Gerätewerk Simson Suhl. VEB stod for Volkseigener Betrieb, - altså en virksomhed, der var ejet af folket. MEWA stod for MEtallWAREnwerk. Igen i 1953 - fra maj til august - hed firmaet VEB IFA Fahrzeug- und Gerätewerk Simson Suhl. IFA stod for Industrieverband FAhrzeugbau. I september kom det foreløbig sidste omkring navnet, nu: VEB Fahrzeug- und Gerätewerk Simson Suhl. Simson-navnet var dog med hele vejen!

I 1953 ophørte betalingen af krigsskadeserstatningerne. Fra 1946 til 1953 blev det for Simson til mere end 32 mio. DM.! Firmaet satsede stort på cykel- og motorcykelproduktion. Alene i 1952 blev det til 219.000 cykler. Jagtgevær-afdelingen måtte indkassere et minus: kun 11.500 stk. blev det til og i 1953 kun til 3.200 stk - i 1954 dog 6.000 stk. Knallerter var det nyeste og Simson Moped SR1 kom godt fra

start med 19.000 stk. En ny motorcykel AWO 425S (AWO Sport) kom til verden og Simson kunne igen lave jagtvåben med kugleløb – det blev kun til 175 drillinge i 1955, men dog 427 i 1956. Haglvåben-produktionen nåede 6.665 stk. og 7.091 stk. i 1956.

I en årrække var der fokus på 2-hjulede køretøjer. Simson Swalbe, scootere og lign. fik i DDR-statens planøkonomi forrang og jagtvåbenproduktionen stagnerede, - ikke blot i antal, men også i produktudvikling. Der kom vanskeligheder med stål - i de første år efter krigen brugte man blot af krigslagrene - men nu skulle planøkonomien stå sin prøve og det gik ikke så godt. De vesttyske producenter havde ingen problemer med kvaliteten – her var ”Made in Germany” igen et kvalitetsbegreb, der var anerkendt og velbetalt i hele verden. Den største forandring kom i 1969 med sammenslutningen med VEB Ernst-Thälmann-Werk til en storproducent med 6000 medarbejdere, der skulle fremstille mindre køretøjer af forskellig art samt - på sigt - samle hele jagtvåbenproduktionen på et sted. Navnet blev VEB Fahrzeug- und Jagdwaffenwerk Ernst Thälmann Suhl (VEB Fajas) og jagtvåbenproduktionen i Heinrichs ophørte helt. Mangeårige Simson-medarbejdere vægrede sig kraftigt mod at skulle arbejde ”hos Haenel” – altså i Thälmann-Werk. Det nye produktionssted arbejdede med en palette af produktnavne fra før krigen: Fortuna (Sauer & Sohn), Haenel, Gebr. Merkel, Sauer & Sohn, Suhl (indtil 1970) og Simson. Aftagerne kunne i perioder bare vælge.

Oversigt over Simson jagtgeværer – sidste katalogblad fra 1968. Bemærk modelbetegnelserne, som er de samme som fra før krigen.

Die letzten Jagdwaffen aus dem Heinrichser Werk

Allerede i 1970 var nye ændringer nødvendige: en storkoncern med næsten 14.000 medarbejdere og deltagelse af VEB-firmaer fra hele DDR blev forsøgt. I DDR hed det et kombinat – man fornemmer næsten historiens vingesus til 1930'ernes industrikonglomerater og den samme febrilske redningsaktivitet. I 30-erne gik det på sin vis fremad, - denne gang gik det slet ikke, selvom flere og flere virksomheder blev tvunget ind i koncernen, bl.a. VEB Jagdgewehrfabrik "Hubertus" - det tidligere Imman. Meffert Gewehrfabrik med 50 medarbejdere og i 1978 blev kombinatet direkte underlagt et ministerium i Berlin. Produktion af jagtvåben stabiliserede sig på ca. 20.000 stk. pr. år + 80.000 luftbøsser. Knallert- og scooterproduktionen gav store problemer, især med motorudvikling. Værksdirektør Lothar Kessel afskediges efter at have ledet Simson i 27 år. Den politiske indflydelse på kombinatets udvikling forstærkedes herefter og højst nødvendige investeringer i produktudvikling, maskiner og uddannelse udebliver samtidig med at planmålene ikke mere kan nås. I november 1989 brød østblokken sammen med "murens fald" og DDR-staten gik helt i stå.

1. juli 1990 kom opløsningen for VEB Fajas Suhl. En række nye virksomheder oprettedes på resterne, deriblandt Jagd- und Sportwaffen GmbH og Simson Fahrzeug GmbH, begge i Suhl. Sidstnævnte firma var så svagt finansielt funderet, at det gik konkurs allerede samme efterår. En række medarbejdere fra Simson grundlagde i efteråret 1991 "Suhler Fahrzeugwerk GmbH" for at videreføre den motoriserede del af det gamle firma. 60 medarbejdere kom i gang igen, men produktionen måtte indstilles i 1996. Kun Merkel Jagd- und Sportwaffen med ca. 100 medarbejdere har overlevet som storproducent i Suhl., hvor der stadig er en del mindre virksomheder beskæftiget med jagtvåben. Simson-navnet eksisterer i form af navnet på en erhvervspark med forskellige virksomheder, der ikke har noget at gøre med våbenfremstilling.

For Simson kan man sige, at 134 års erhvervsvirksomhed, som havde været arbejdsplads for generationer af familier, ikke kunne overleve "die Wende", der blev et kulturchok for DDR-borgerne.

For Simson-familien i USA opstod der en mulighed for erstatning. Fordi firmaets retslige hjemsted tilfældigt havde ligget i Vestberlin, gav Vesttyskland i 1957 en samlet erstatning på 4,6 mill. DM. DDR-staten gav sig ikke af med at betale erstatning for begivenheder før 1945.

Simsons jagtgeværproduktion, modellister

Simsons egne modelbetegnelser benyttes i disse oversigtslister. Fabrikken lavede desuden våben efter kundespecifikationer.

1920'erne:

Modell: Simson Spezial Selbstspannerflinte System Anson & Deeley

Nr. 71: Selbstspannerflinte System Anson & Deeley

Nr. 72: do

Nr. 72E: do Ejektor

Nr. 73: do

Nr. 73E: do Ejektor

Nr. 74: do

Nr. 74E: do Ejektor

Taubenflinten

Modell: Bahrenfeld System Anson & Deeley

Modell: Kissingen

do Løb af Böhler-Antinit, Poldi Anticorro eller 3-ringet Kruppstål

Modell: Wien Seitenschlosse

Modell: Monte Carlo

do Løb af Böhler-Antinit, Poldi Antocorro eller 3-ringet Kruppstål

Modell: A - Zedlitz Bock-Taubenflinte System Anson & Deeley

Modell: B - Zedlitz

do Løb af Böhler Antinit eller Poldi Anticorro stål

Ejektor/Zedlitz

Modell: U.S.A. Einläufiger Flinte System Anson & Deeley Ejektor

Nr. 8: Selbstspannerflinte mit Simson-Jäger-Schildzapfen-Verschluss

Nr. 9: do

Nr. 10: do

Ejektorer på 8 - 9 - 10

Nr. 83: Hahn-Doppelflinte mit Scott-Verschluss

Nr. 84: do

Nr. 85: do

Nr. 42: Selbstspanner-Bock-Büchsfinte, System Blitz

Nr. 43: do

Nr. 44: do System Anson & Deeley

Nr. 45: do

Nr. 46: do

Nr. 46E: do Ejektor

Nr. 47: do

Nr. 47E: do Ejektor

Nr. 48E do Ejektor

Nr. 160: Hahndrilling, Verschlusshebel über dem Bügel

Nr. 161: do

Nr. 168: Hahndrilling mit Oberhebel- (Scott-) Verschluss

Nr. 169: do
M.: Franklin Selbstspannerdrilling System "Blitz" – Greenerverschluss
Nr. 33: do
Nr. 22: Selbstspannerdrilling mit Simson-Jäger-Schildzapfen-Verschluss
Nr. 36: Selbstspanner-Drilling System Anson & Deeley
Nr. 113 Doppelbüchse System Anson & Deeley
Nr. 115 Bockdoppelbüchse System Anson & Deeley
Nr. 435 Repetier-Püschbüchse Modell 98
Nr. 435a do
Nr. 436 do
Nr. 436a do

Präzisions-Karabiner "Simson"

Ausführung I

- II
- III
- IV
- V
- VI

Merpriser for

Aftrækkerbøjle i horn

Automatisk visir

Separat udtrækker for kugleløb

Forlængede sideplader

Patronmagasin i skæft

Separat kuglespænding

Kikkertmontage

Løb af Böhler-Antinit-Stahl

Poldi-Anticorro-Stahl

Wittener Excelsior-Stahl

Krupp Spezial-Stahl

Vekselløb som Büchsfinte til s/s haglvåben

1930'erne

Modell 35 Astora Doppelflinte System Anson & Deeley
Modell 35E: do Ejektor
Modell 35F: do
Modell 35FE: do Ejektor
Modell 35B: Büchsfinte
Modell 35BD: Büchsfinte mit Doppelflinte-Wechsellauf
Modell 35DO: Doppelbüchse
Modell "BSW-Spezial" Doppelflinte System Anson & Deeley
Modell 72: Doppelflinte System Anson & Deeley
Modell 72E: do Ejektor
Modell 73: do
Modell 73E: do Ejektor
Modell 75: Doppelflinte Seitenschlosse

Modell 75E: do Ejektor
Modell 36: Drilling System Anson & Deeley
Modell 38: Drilling Seitenschlosse
Modell 327: Bock-Doppelflinte
Modell 327E: do Ejektor
Modell 328: do
Modell 328E: do Ejektor
Modell 329E: Bock-Doppelflinte
Modell 330E: do Ejektor
Modell 48E: Tauben-Bock-Doppelflinte
Modell Neuheim: do
Modell Bahrenfeld: do System Anson & Deeley
Modell Monte Carlo: do Seitenschloss
Modell Semmering: do
Modell "BSW-Supra" Doppelflinte System Anson & Deeley
Modell 331: Bock Büchseflinte
Modell 332: do
Modell 113: Doppelbüchse System Anson & Deeley
Modell Bengt Berg: do
Modell 346: Bock Büchseflinte Seitenschloss
Modell 270: Kipplauf-Büchse System Anson & Deeley
Modell 435: Repetierbüchse Modell 98
Modell 436: do
Modell 450: do
Modell 451: do
Modell I "De Luxe" Kleinkaliber Meisterbüchse 6 und .22LR
Modell I "Flobert" do
Modell II: Kleinkaliber Sportbüchse 6 mm kurz salongewehr
Modell III: do 9 mm kurz salongewehr
Modell IV: do 9 mm lang salongewehr
Modell VI: Präzisionskarabiner Kal. 5,6 x 35R "Vierling"
Modell 315 Präzisionskarabiner .22LR
Modell 315 "Flobert" do 6 mm
Modell "Meisterschaft" Büchse .22LR
Modell "W625C" Büchse .22LR
Modell "W625Z" Büchse 4 mm
Modell 317K Büchse .22LR

1950'erne

Modell 35/70: Selbstspannerdoppelflinte System Anson & Deeley
Modell 35/70E: do Ejektor
Modell 74: do
Modell 74E: do Ejektor
Modell 76: do
Modell 76E: do Ejektor
Modell 80E: Selbstspanner-Bockdoppelflinte
Modell 84E: do Ejektor
Modell 86E: do Ejektor
Modell 90: Selbstspannerdrilling System Blitz

Modell 94: do
Modell 180: Bockbüchsfinte System Anson & Deeley
Modell 184: do

Serienummerliste

Der findes ikke præcise lister, som kan datere jagtvåben fra før 1923 og det er usikkert, hvornår systematisk serienummerering gik i gang hos Simson. De nogenlunde præcise produktionstal fra tiden efter 1945 gør det muligt at regne sig frem til fremstillingsår, hvilket efter 1923 også altid kan ses på bøsseføls underside med en 3- henholdsvis 4-cifret angivelse af prøveskydningmåned og -år. 1054 er således fra oktober 1954, - 665 fra juni 1965 o.s.v.

Produktion af jagtvåben fra ca. 1880

Styktal	Simson indtil navneændring til BSW i 1934	ca. 35.000
-	BSW - - - Gustloff i 1939	ca. 9.000
-	Gustloff - - - Simson i 1945	ca. 11.000
-	Simson - - - Simson Awtowelo i 1947	ca. 10.000
-	Simson Awtowelo - - Simson i 1952	ca. 75.000
-	Simson fra ca. 1952 indtil ca. 1965/66	ca. 85.000
-	Simson-mærkede fra 1965/66 til 1988	ca. 43.000

Såfremt jagtvåbenenes serienummerering er foregået kontinuerlig – og det ser det umiddelbart ud til, idet serienumrene kan følges på konkrete våben fra 1924 til 1988 – havde Simson en samlet produktion på ca. 60.000 jagtvåben fra nummereringen start omkring 1880 til 1945. Det er en beskedent produktion i sammenligning med fx J.P. Sauer & Sohn, der allerede i 1897 nåede et styktal på 63.000 enheder og i 1924 var nået op på 229.000 enheder. Fra 1945 – 1963 var produktionen jf. firmaernes årsrapporter og konstaterede serienumre på konkrete våben på ca. 165.000 enheder. I alt fra ca. 1880 indtil ca. 1963/64: 225.000 jagtvåben. Efter 1965/66 begynder en sammensmeltning af flere fabrikkers mærkenavne, som gør det umuligt at fastslå egentlige Simson-produkters antal.

En udredning af produktionen af militære våben er usikker og selv inden for et enkelt produktområde (fx pistoler) fyldt med modsigelser og uden kontinuitet.

Militærvåbens mærker:

Heereswaffenamts inspektørmærker:

Simson: waa 18

Gustloff Werke: waa 214 og waa 135

Fabrikationskoder for Gustloff-Werke Suhl: dfb 337 bcd

Gustloff-Mausier Borsigwalde: bcd ar

Gustloff-Steyr-Daimler-Puch: bcd bnz

Gustloff-Otto Eberhardt nyw am

Gustloff-Weimar bed

Våbenbyen Suhl

Suhl er med sine 36.000 indbyggere placeret midt i Tyskland. Siden 1535 er der fremstillet våben i byen, hvis omegn indeholder jernerts, vandkraft og vældige skovmassiver. I 1803 blev verdens første mekaniske trykpresse konstrueret her af Friedrich König. I 1800-tallet blev bøsse-magerhåndværket mekaniseret og en række betydelige våbenfabrikker som J.P. Sauer & Sohn, C.G. Haenel, Simson & Co, Sempert & Krieghoff opstod. Byen har et seværdigt våbenmuseum og et bilmuseum med Simson-biler. Der findes et stort flugtskydningsanlæg i olympisk klasse i omegnen og byen har en fagskole for våbenmekanikeruddannelse.

Fritz Sauckel (1894 – 1946)

Tysk nationalsocialist, nazi-gauleiter og ministerpræsident i Thüringen samt medlem af rigsdagen fra 1933. Hovedmanden bag forfølgelsen af Simson-familien. Arbejdsminister fra 1942 med ansvar for bl.a. slavearbejder-programmerne. Dømt til døden og hængt for krigsforbrydelser i 1946.

Ernst Thälmann (1886 – 1944)

Leder af KPD Kommunistische Partei Deutschland fra 1924 og valgt til rigsdagen. 1925 desuden leder af Rote Frontkämpferbund – en organisation i lighed med nazisternes S.A. Under Thälmann fik KPD omkring 100 mandater i rigsdagen og i 1932 fik han ca. 12% af stemmerne ved præsidentvalget, hvor Paul von Hindenburg vandt. Efter Hitler's magtovertagelse arresteret af Gestapo og holdt isolationsfængslet, indtil han blev skudt i KZ-lejren Buchenwald i 1944. Har lagt navn til DDR-republikkens "VEB Fahrzeug- und Jagdwaffenwerk Ernst Thälmann" og en ø ved Cuba er opkaldt efter ham.

ooo0ooo

Kilder:

Ulrike Schulz: "Simson – Vom unwahrscheinlichen Überleben eines Unternehmens 1856 – 1993" – Wallstein Verlag 2013

"Waidwerk der Welt" – Verlag Paul Parey 1938

Fredrik Franzén "Fine gamle våben" – Aschehoug 1997

Dr. Volker Schmuck: "Simson – Eine Weltmarke im Wandel der Geschichte" – MZA Verlag 2008

Siegfried Schütt "Die Simson-Legende" – TLG-Gewerbepark Simson

G.W. Foster: "The History and Guns of Simson & Co., Suhl, Germany" – Cornell

"Amtlicher Katalog der Internationale Jagdausstellung Berlin 1937" – Neumann-Neudamm 1937

Graveurmeister Hendrik Frühauf, Breitenbach/Suhl, Tyskland

Dietrich Apel, Claremont NH, USA

Axel Panthermühl, Dessau, Tyskland

Simson, BSW, Gustloff og andre våbenkataloger

© Copyright: Peter Ravn Lund 2017-2018

www.christophfunk.dk

Kopiering eller anden mekanisk eller digital reproduktion af dette hæfte er ikke tilladt uden forfatterens skriftlige tilladelse.